

[Fuglsang.]

a) nævnes det tilfælde, at erhververen er den hidtidige ejers efterlevende ægtefælle, og under b) det tilfælde, at statslånet bliver stående og den nye køber altså må opfylde hovedlovens krav for at komme i besiddelse af huset. Disse to bestemmelser giver jo ikke stort spillerum. Anderledes kan det måske stille sig i det under c) nævnte tilfælde, hvor statslånet er opsagt, og hvor det afgørende bliver husmandsbrugskommissionens erklæring om, at køberen, som det hedder, „må anses for beskæftiget ved normalt forefaldende arbejde på landet“.

Dette er måske mindre væsentligt. Noget andet er, at man ikke må være blind for, at en sådan lovgivning har en anden side, nemlig hensynet til de landarbejdere, hvis interesser det her drejer sig om at varetage. Eet er jo, at det vil være rimeligt, at den enkelte ikke har mulighed for at tjene på den støtte, som staten giver, men lige så rimeligt vil det vel også være, at man har øjnene åbne for, at ordningen ikke giver tab for den enkelte landarbejder eller skaffer ham større vanskeligheder. Det er klart, at det er formålstjenligt at opføre sådanne landarbejderboliger, og statslånet dækker jo så at sige også de nøgne byggeomkostninger, men vi oplever på den anden side stadigvæk, at når en landarbejder har boet i en sådan bolig i en årrække, vil han, alt efter som han kommer til nogle penge, familien vokser o. s. v., gennemføre en lang række forbedringer af forskellig art og sætte ikke så få penge i et sådant hus. Nu kan det ske — og det sker hyppigt i vore dage — at arbejdsmulighederne næsten udtømmes på en bestemt egn, og at en landarbejder tvinges til at søge hen, hvor der er mulighed for at få noget at bestille, og at sikre sig en ny bopæl. I sådanne tilfælde skulle det ikke gerne være sådan, at denne lovgivning virker som en art stavnsbånd eller tvinger en landarbejder til at sælge med økonomisk tab. Jeg vil imidlertid tro, at det blandt andet er det, man har haft for øje i bestemmelserne i stk. 2 e), men jeg synes som sagt, at man skal være opmærksom på disse ulemper i det udvalg, som jeg forstår bliver nedsat.

Som helhed vil mit parti være velvilligt indstillet overfor lovforslaget.

Søren Olesen: Det er altid et spørgsmål, hvilken berettigelse man har til at opnå konjunkturgevinster. De er som regel en følge af, at der er sket økonomiske svingninger. Man kan sige, at en konjunkturgevinst for een part som regel betyder en forøget udgift for en anden part. Men det er selvfølgelig ikke et spørgsmål, der let kan løses generelt. Her er der kun tale om, at et lille udsnit af samfundet af staten har fået ydet lån til opførelse af disse boliger, og naturligvis er det rimeligt, at denne hjælp ikke går til andre formål, end det er tænkt.

Det er vel nærmest sådan, at når en gårdmand har solgt sin ejendom og derefter mangler en bolig, kan det friste en fattig landarbejder at opnå en fortjeneste ved at sælge sit hus til en sådan mand. Det er vel egentlig her, spørgsmålet rejser sig. Jeg synes, man må henstille til de lokale myndigheder i sådanne tilfælde at handle samvittighedsfuldt. Jeg kan imidlertid ikke se nogen grund til at nægte at forlænge statens ret i de foreslåede 20 år, sådan at man kan forhindre urimelige forhold, idet det naturligvis ikke er meningen at forhindre en landarbejder i at træffe en fornuftig disposition, hvis han ikke kan finde arbejde på stedet eller kan tilbytte sig en landejendom eller lignende. Jeg mener, det må være sådan, at det henstilles til de pågældende myndigheder at vise en vis forståelse, blot man opnår det tilsigtede formål: at hindre misbrug. Så må jo det udvalg, som skal nedsættes, søge at forhindre sådanne bestemmelser, at de forhindrer misbrug, men ikke lægger en landarbejder unødvendige hindringer i vejen, for der er dog kun her tale om små beløb i forhold til de store konjunkturgevinster, der indvindes på andre områder.

Landbrugsministeren (Smørum): De to ærede ordførere for venstre og det konservative folkeparti var inde på nogle betragtninger om, at det måske nok kunne være lidt betænkeligt at gribe ind i ejernes rettigheder. Jeg synes, at når vi har drøftet denne lovgivning, har det egentlig altid været en forudsætning, at den begunstigelse, som landarbejderne fik gennem disse lån, ikke skulle kunne udnyttes på den måde, at man